

En annan människa väl

– antologi med texter av unga

Innehåll

Förord	3
Växelspel	3
Om Stig Dagerman	4

Texter från unga skribenter:

Cecil Holmkvist Hellström	5
Evelina Alenbring	6
Rebecca Storm	8
Sofia Pell Andersson	9
Eira Ekström	12
Chloë Ädling	14
Astrid Rimm	17
Anonym	18
Frida Eriksson	20
Henning Wickström	24
Emilia Säther	26
Emelie Long	28
Saga Svanström	29
Filippa Phil	30
Saga Svanström	32
Astrid Rimm	33
Henning Wickström	34
Frida Eriksson	35

Förord

Under sommaren 2022 anordnade Region Uppsala två skrivarläger för unga. Dels på folkhögskolan Wik utanför Uppsala, dels på folkhögskolan i Tierp. Deltagarna fick på ett lustfyllt sätt utveckla sitt skrivande med stöd av författarna Anna Ahlund och Maria Frensborg (Wik) samt Anna Jörgensdotter och Danny Wattin (Tierp). Det mynnade ut i den här antologin med deltagarnas texter.

Årets skrivarläger har varit en del i projekt Växelspel, som bland annat syftar till att öka kunskapen om Stig Dagerman (1923–1954) och hans författarskap. Flera av texterna i den här antologin har hämtat inspiration från Dagermans dikter och noveller, men har sedan omvandlats till en helt egen och unik berättelse. Den skrivarglädje som ungdomarnas texter förmedlar hoppas vi ska bidra till både ökad läslust och att fler unga ska vilja utveckla sitt skrivande.

Stort tack för alla spännande bidrag till årets Unga skrivare-antologi!

Växelspel

Projektet Växelspel utforskar metoder för konstnärlig utveckling utifrån Stig Dagermans författarskap. Syftet är att öka kunskapen om Stig Dagermans författarskap och skapa metoder för konststartsövergripande samarbeten. Projektet ägs av Region Uppsala och genomförs i samarbete med Älvkarleby kommun med stöd av Kulturrådet. Läs mer om Växelspel: www.regionuppsala.se/vaxelspel

Foto: Sofia Pell Andersson och Rebecca Storm (framsida), Anders Rowa (sid 2-3), Norstedts (s. 4), JK Sloan (baksida).

Om Stig Dagerman

Författaren och journalisten Stig Dagerman föddes i Älvkarleby 1923. Han dog ung - Dagerman var bara 31 år när han gick bort 1954. Han växte upp hos sin farmor och farfar i Älvkarleby och flyttade i tioårsåldern till sin far som då bodde på Söder i Stockholm. Stig Dagerman blev en av de mest framträdande författarna inom den svenska 40-talisen. Han debuterade som 22-åring med romanen Ormen och förutom romaner skrev han noveller, poesi, dagsverser, reportage och teaterpjäser. Hans verk är översatta till många olika språk och nya läsare upptäcker honom löpande både i Sverige och i andra länder.

Jorden kan du inte göra om.
Stilla din häftiga själ.
Endast en sak kan du göra,
en annan människa väl.

Men detta är redan så mycket,
att själva stjärnorna ler.

En hungrande människa mindre
betyder en broder mer.

Stig Dagerman

Du kan inte hjälpa alla.

Alla kan inte hjälpa dig.

Du försöker och försöker men du tar av dig själv.

Du ger till andra och tar av dig själv.

Du kan alltid göra någon annan väl men vem gör
något för dig?

Kan du hjälpa mig?

CECIL HOLMKVIST HELLSTRÖM

KÄRA DAGBOK, JAG HOPPAS DU MÅR VÄL

TORSDAG 26/05-2022

Vad är meningen med livet?

Vakna, äta, jobba, äta, jobba, hem, äta, sova. Det är ett system jag utvecklat genom åren. Det är mitt system och kanske många andras. Ibland känner jag mig till och med lite extra tossig och skippar en måltid eller två, det skadar väl inte?

Först trodde jag att min mening i livet var att jobba, tjäna pengar, leva ett bekvämt liv, kanske skaffa en partner eller en katt och hänga med några gamla vänner då och då. Det kanske är det för någon, jag vet inte riktigt. Jag älskar att jobba och att tjäna pengar är ju inte helt fel men det är något med allt det här som inte sitter rätt. Det känns nästan som att man är en NPC. Om du tänker på alla bikaaktärer i ditt liv kanske du föreställer dig att många lever så. Jag vet att när jag tänker på en del bekanta som exempelvis vissa kollegor som jag egentligen inte har så mycket av en relation med så är det såhär jag ser dem. Det finns ingen tanke om att de kanske sitter ner och läser en bok eller vad vet jag, åker och badar med sina barn om de kommit så långt i livet. De är trots allt bikaaktärer och när jag inte stöter på dem kan dem ju inte ha något annat för sig.

När jag tänker efter så känner jag mig nog ganska ensam. Jag tror jag är en bikaaktär för många om ens det. Jag kanske bara är den där onödiga statisten i bakgrunden. Jag vet inte om jag kan säga att jag har vänner egentligen. Jag kan nog kalla enstaka människor mina vänner men frågan återstår om de känner samma sak.

FREDAG 3/06-2022

Jag satt på en bänk i parken utanför min lägenhet idag. Det var väldigt mysigt att bryta upp systemet lite och andas. Det känns inte som att jag har gjort det på flera år. Det är nog för att jag inte har det. Jag såg ett par ungdomar som sparkade boll, helt plötsligt kom ett litet barn in i spelet och blev träffad rakt i ansiktet. Ungen föll omkull och gjorde illa sig på armbågarna

som lindrade fallet. Ungdomarna var snabba att hjälpa det lilla barnet upp på fötterna igen. En av ungdomarna följde med barnet till glassbaren som låg precis i närheten. Ungen kom ut ur byggnaden med ett stort leende samt en stor våffelstrut som hade ett helt berg av glass. Jag erkänner att jag var lite avundsjuk. Ingen tog riktigt hand om mig på det sättet när jag var liten. Pappa var sjuk och mamma var för upptagen med att dela sin uppmärksamhet mellan pappa och min syster. Jag förstår att jag var lite äldre och kanske inte behövde samma uppmärksamhet men det kändes som att jag konstant behövde vandra på tå för att inte hamna på min mammas dåliga sida.

Efter den lilla föreställningen i parken började jag fundera på det där med bikaaktärer igen. Jag vet inte om ungdomarna och det lilla barnet hade någon typ av relation men för spänningens skull vill jag tro att de inte har det. Tänk att vakna en dag med förväntan att man ska ha kul i parken, sedan blir man träffad av en boll. Det är intressant hur livet bara kan vrida och vända på sig. Tänk också hur liten del av ungdomarnas liv den där lilla akten var, medan det var något stort i det lilla barnets liv. Det får mig att tänka på hur kort livet egentligen kan vara. Man vet aldrig var ens bäst före datum ligger och ändå så sparar man pengar för en framtid som inte är säkerställd. Jag vet inte vad jag ska göra med mina pengar om inte spara dem men tänk om jag försvinner imorgon. Då har jag bara levt ett okej liv med ett okej jobb och en okej bostad. Jag hade kunnat ha så mycket mer men osäkerheten över en framtid styrde mig bort. Jag kanske borde gå på café någon gång i veckan och slösa lite mer pengar.

TISDAG 7/06-2022

I söndags gick jag till ett café som jag funderade över förra veckan. Det var mysigt och inte så mycket folk. Jag beställde en kanelbulle och svartvinbärste om du undrade över det. Svartvinbär är de riktiga grejerna om du frågar mig. Jag funderar fortfarande över meningen i mitt liv och jag var till och med så galen att jag frågade servitrisen som kom med mitt fika vad hennes mening i livet var. Hon gav mig en dömande blick och det kändes som att hon blev väldigt kränkt. Det kanske är en fråga man inte ska slänga ur sig hur som helst.

På cafét såg jag ett par som satt och fikade. De båda glittrade i ögonen när de såg på varandra. Det är en sån där kärlek som inte ska finnas nu i modernare tider. En servett föll ner från deras bord och den ena sträckte sig försiktigt ner för att för att plocka upp den. Som om det vore på instinkt lade den andra handen över bordskanten så att partnern inte skulle slå sig. Det är sann kärlek om jag någonsin bevittnat det. Tänk att känna någon så bra och utan att ens tänka efter göra alla de här småsakerna för att ta hand om den du älskar.

Efter det kändes det som att jag fick någon slags existentiell kris. Jag känner mig mer ensam än någonsin och jag vet inte riktigt vad jag ska ta mig till. En sak är däremot säker, jag ska fortsätta gå på café. Men kanske ett annat nästa gång, den kränkta servitrisens dömande blick är fortfarande inpräntad i min hjärna.

SÖNDAG 26/06-2022

Förlåt att det dröjt sedan jag skrev sist, midsommar och allt det där du vet. Men jag är tillbaka och jag har en del att berätta. Dels så har jag varit på ett nytt café och ingen har givit mig någon dömande blick än, så jag har lyckats med någonting i alla fall. Det var en man som höll upp dörren när jag skulle gå in och jag kände någon slags värme i kroppen som jag inte riktigt kan förklara, men den var där och den kändes bra.

Dels har det även varit mycket jobb de senaste dagarna och kontoret har varit packat med stressade kollegor. Jag har ingen större kontakt med någon av dem egentligen men efter den där känslan jag fick när mannen höll upp dörren åt mig bestämde jag mig för att göra någonting fint för alla som kämpat så hårt. Jag köpte massor av fika och så fort jag klev genom porten började

det svärma kollegor runt omkring mig. Det var underligt men det kändes bra. Det som förvånade mig mest var hur människor jag knappt pratat med helt plötsligt såg mig. Det kändes som att jag lämnade den där statistrollen och blev fördelad någonting större. Jag blev till och med bjuden på middag. Jag vet inte om jag vill gå egentligen men livet känns för kort för att tacka nej.

SÖNDAG 10/07-2022

Jag har suttit och funderat väldigt länge nu och det känns galet att säga det, men jag vet meningen med mitt liv.

Hela mitt liv har kretsat runt att överleva men som en uppenbarelse i alla mörka tider sa en vacker och änglalik röst till mig: "Du förtjänar inte bara att överleva, utan också att leva". Jag vill inte bara överleva. Jag vill leva och jag vill uppleva allt gott som finns i den här världen. Världen är inte en perfekt plats och den kommer nog aldrig att vara det, men jag har visat för mig själv och kanske också för dig att man kan resa sig från botten. Nere på botten finns det bara en riktning kvar och det är upp.

Jag vill vara som de där ungdomarna för barnet. Jag vill vara som det kärleksfulla paret och skydda alla i min närhet. Jag vill hålla upp en dörr för någon som mannen gjorde för mig. Allt känns så litet men det staplas upp och blir större. Jag kanske inte gör någon enorm akt som förändrar världen men det jag gör kanske får någons dag att lysa upp lite och om inte det så får det iallafall mig att må lite bättre. Det ger mig en mening.

Jag vill göra andra väl, eftersom att göra andra väl betyder att göra mig själv väl.

EVELINA ALENBRING

REFLEXER SOM RÄDDAR

Snön hade lagt sig som ett täcke över ängen. Jag var på väg till skolan. Vi skulle börja om typ två minuter och det tog tio minuter för mig att gå till skolan. Alltså jag var så sen, Caroline skulle bli så sur. Men det var okej, jag kom nästan aldrig sent.

Det var extra trögt att gå över ängen idag eftersom snön hade gjort som ett slags hinder. Jag skulle inte få komma i tid enligt universum. Den kalla luften smög sig in under jackan där jag bara hade en magtröja på mig. Tänk, aldrig lärde jag mig. Precis när tanken gick genom huvudet halkade jag nästan på en plastbit i snön.

”Vafan, en reflex?” Jag såg ner mot plastbiten som var formad som en snöflinga. Jag la huvudet på sned och satte mig på huk. ”Det står ju Kent på den. Score!”

Jag tog upp den och såg mig omkring. Var det någon som ägde den? Förmodligen, men ingen var i närheten så jag tog den och satte fast den på min ryggsäck.

Skolan myllrade av folk i överdragsbyxor. Jag ville genast därifrån när jag såg min mentor. Hasch-Britta. Hon gick alltid runt och luktade rök och hennes röst lät som om djävulen själv kom upp till jorden och pratade. När jag kom in i klassrummet gav Caroline mig en blick av avsky. Jag hade aldrig gjort någonting mot henne, men ändå hatade hon mig. Varför? Vilken jävla skitdag egentligen. Universum vill mig definitivt inget väl.

Jag hängde ryggsäcken på stolen och drog av mig mössan. Mitt skåp hade ju såklart också blivit inslaget av några eparaggare eller något. Det gick inte att komma in i, alltså behövde jag ta med mig hela min vintergarderob till lektionen. Idag hade vi också idrott, så för säkerhets skull jag hade en extra stor väska som dunkade sådär härligt stelt mot alla stolar jag

gick förbi. Jackan hängde jag över axlarna för det var orimligt kallt i natursalarna. Jag pustade ut medan jag bläddrade fram till sidan 39 i NO-boken.

Efter ett antal sekunder märkte jag hur Erik satt bredvid mig. Den snyggaste jävla killen i vår årskurs. Fyfan vad pinsamt. Älskar livet. Jag var säkert helt röd om kinderna och mitt hår var nog mer likt ett fågelbo än ett hår. Han såg dock hur snygg ut som helst. Eriks hår var det finaste som fanns, det luktade gott också. Kedjan runt hans hals dinglade lite när han lutade sig fram. Fan vad sexigt. Han såg på mig. Mötte mig med blicken med sina havsblåa ögon. Oj helvete han sa något. Tänk om han hörde vad jag tänkte?

”Va?” jag såg på honom frågande. Hans ögon såg in i min hopplösa själ.

”Gillar du också Kent?” han log och nickade mot reflexen på min otympliga väska.

”Gör du?” sa jag lite för högt och slog mig för munnen. Caroline märkte ingenting och jag fortsatte. ”Nä, det hade jag aldrig trott.”

”Haha ja”, han drog handen genom håret lite stelt.

”Nice, ja de är ju bra”, sa jag när jag egentligen ville säga *GIFT DIG MED MIG*. Men det gjorde jag inte.

Lektionen gick förbi snabbt. Jag hoppades att min rodnad hade gått över. Men det var fan svårt att inte le när man tänkte på honom. Tänk om det här var det som förde oss samman? Detta kanske var universums tanke. Om jag inte hade hittat reflexen och kommit sent hade jag kanske inte fått chansen att prata med Erik. Tack universum och tack borttappad reflex.

REBECCA STORM

TYNGDEN PÅ MINA AXLAR

"Hur känns det? Är du verkligen säker på det här?"

Jag stirrar upp i den stjärnklara himlen. Vet inte vad jag ska svara. Vet inte vad jag ska känna.

"Det känns inget särskilt", ljuger jag.

Trots att jag inte ser ansiktsdragen vet jag att han flinar. Inte ens honom kan jag lura.

"Det går inte att känna 'inget särskilt' i den här situationen."

Jag rycker på axlarna. Låt det bara bli gjort. Såklart känner jag inte ingenting, men det går inte att sortera bland känslorna och tankarna. De går omlott och trasslar in sig i varandra så att det inte längre går att skilja på glädje och ilska, på sorg och lycka, på lugn och oro.

"Jag får skylla mig själv", säger jag.

"Dig själv är den sista du ska skylla på."

"Tilia, kan du komma hit?"

Jag reser mig motvilligt från stolen och med tunga steg lämnar jag rummet. När jag går över tröskeln till köket och ser ut genom fönstret lossnar en svart hårslinga ur tofsen.

"Titta mig i ögonen, Tilia."

Hjärtat hamrar i bröstet och slår nästan sönder revbenen. Att titta mamma i ögonen är det värsta jag vet, för de är så mörka och det känns alltid som att jag ska drunkna i dem.

"Din lärare Karin ringde och berättade att du fick världens utbrott i skolan idag. Vad har flugit i dig egentligen?"

"Jag mår inte så bra", mumlar jag, medveten om att mamma omöjligt kan höra det. Det är avsiktligt.

"Tala till mig ordentligt, Tilia."

Jag hatar att mamma alltid måste säga mitt namn när vi pratar om något allvarligt.

"Jag blev inte nöjd med mitt senaste prov", säger jag istället och mamma tittar på mig som om orden luktar illa.

"För det behövde du väl inte skrika i klassrummet?"

"Jag skrek inte."

"Måste du alltid haka upp dig på detaljer? Du vet vad jag menar."

Hjärtat bankar hårdare. Och hårdare. Nu går det inte längre att hålla det tillbaka. Under läppen börjar darra och sedan rinner en tår från vänstra ögat. Precis när jag ska vända mig om för att återvända till mitt rum känner jag ett slag mot min kind och det får mig att stappla till.

"Lägg av med där, Tilia. I mitt hus gråter vi inte för att det inte går som vi vill. Vi jobbar hårdare. Förstått?"

Jag springer ut från köket innan mamma hinner säga något mer. När jag når hallen stoppar jag fötterna i tofflorna för att sedan slita upp dörren, och trots att benen skakar frenetiskt fortsätter jag att springa tills jag är framme vid fårhagen. De flesta av fåren lägger inte ens märke till mig, för de är vana vid det här laget.

Med ens känner jag trycket över bröstet som alltid kommer innan panikattacken blossar upp inom mig. Precis samma tryck som jag fick idag innan mitt "utbrott" i klassrummet. Innan jag vet ordet av hyperventilerar jag så kraftigt att jag tvingas lägga mig på rygg, och ner längs kinderna bara forsar tårarna. Nora kommer och lägger sig ner bredvid mig. Med handen stryker jag över hennes vita ull.

Karin knackar på glasdörren. Hennes glasögon håller på att glida av näsan och det blonda håret är uppsatt i en lös knut.

"Kom in!"

"Inte dags att åka hem?" frågar Karin.

"Snart. Det är mycket att göra bara och jag måste skriva klart uppsatsen ikväll."

"Men uppsatsen ska in först om två veckor."

"Jag vet, men imorgon måste jag börja plugga inför provet. Jag har inte råd att misslyckas på nästa prov också."

"Tilia, du fick B. Det är inte att misslyckas."

Hundra fjärilar föds på samma gång i magen. Innerst inne vet jag att Karin har rätt, men mitt huvud säger något annat. Mamma också.

"Får jag slå mig ner?"

Egentligen vill jag svara nej, för jag behöver den här tiden till uppsatsen. Ändå säger jag ja.

"Jag bytte några ord med Lovis idag och hon sa att du är välkommen till henne på fredag."

Jag slår ner blicken i bordet.

"Jag behöver inte prata med psykologen."

"Jo, Tilia. Du behöver faktiskt det."

"Vad är det för fel på att vilja ha bra betyg?" Det låter syrligare än vad jag hade avsett.

"Det är fel när det leder till stress på det här viset. Och självskadebeteende."

Karin tittar menande på min vänstra underarm. Snabbt drar jag ner tröjarmen över de rödrosiga ärrarna. Det var meningen att ingen någonsin skulle få se.

Jag börjar träffa Lovis regelbundet, men det hjälper inte så mycket eftersom jag ändå inte kan säga sanningen. Mamma skulle bli rasande då. Jag är väl medveten om att den där tystnadsplikten som psykologer påstår sig ha kan brytas om det man berättar är tillräckligt allvarligt.

Allt känns ständigt hopplöst. Varje kväll ligger jag i sängen och vrider på mig. Kan inte somna, kan inte sova. Varje dag pluggar jag från klockan åtta på morgonen till klockan åtta på kvällen. Reser mig bara upp om jag måste. Varje dag maler tankarna i huvudet och varje dag rinner tårarna. Det sistnämnda utan att mamma märker det förstås.

Den välbehagliga känslan som uppstår i samband med ett bra provresultat går lika enkelt att tända som ett stearinljus, men också lika enkelt att släcka. Precis som ett liv som består av stress, press och ångest, orsakat av en våldsam förälder. Ett sådant liv är inte roligt att leva. Inte värt.

Larmet har jag satt på klockan tre. Inte för att jag hade behövt det, för jag lyckas ändå inte sova en blund. Hur skulle man kunna det dagen då man ska dö?

Innan jag lämnar huset ser jag mig omkring. För sista gången någonsin. Innan jag lämnar trädgården går jag till fårhagen och klappar Nora. För sista gången någonsin. Allt jag gör nu gör jag för sista gången någonsin.

När jag når bron tittar jag ner mot dalen och jag blir nästan yr när jag inser hur högt det är. Jag fattar tag i räcket och andas in den varma sommarnattsluften, låter lungorna fyllas. För sista gången någonsin.

Plötsligt känner jag ett hur ett vinddrag rycker tag i håret, trots att det är helt vindstilla ute. Förskräckt vänder jag mig om, för det känns nästan som om någon just har gått förbi mig.

Mycket riktigt. Bakom mig står en figur. Den är svarttäckt och saknar ansikte. Jag blir tvungen att nypa mig själv i armen för att kontrollera om jag drömmer, men det gör jag inte. Tur är väl det. Eller otur beroende på hur man ser på det. Det tar inte lång tid innan det står klart för mig vem

det är jag har intill mig, och kanske borde jag bli rädd, men det blir jag inte.

"Hur känns det? Är du verkligen säker på det här?"

Jag stirrar upp i den stjärnklara himlen. Vet inte vad jag ska svara. Vet inte vad jag ska känna.

"Det känns inget särskilt", ljuger jag.

Trots att jag inte ser ansiktsdragen vet jag att han flinar. Inte ens honom kan jag lura.

"Det går inte att känna 'inget särskilt' i den här situationen."

Jag rycker på axlarna. Låt det bara bli gjort. Såklart känner jag inte ingenting, men det går inte att sortera bland känslorna och tankarna. De går omlott och trasslar in sig i varandra så att det inte längre går att skilja på glädje och ilska, på sorg och lycka, på lugn och oro.

"Jag får skylla mig själv", säger jag.

"Dig själv är den sista du ska skylla på."

Innan jag hinner ångra mig svänger jag benen över räcket. Jag blundar hårt när jag hoppar.

Dunsen när jag slår i marken känns mycket lättare än vad jag hade förväntat mig. Är jag i himlen nu?

Försiktigt ställer jag mig upp för att se efter. Det är något som inte stämmer, för säkert femtio meter ovanför mig skimtar en bro, samma bro som jag precis hoppade ifrån. Hjärtat börjar dunka hårt igen. Hjärtat. Dunkar det också i himlen?

"Men, ett hjärta som är dött ska väl inte slå?" Jag tänker det visst högt.

"Klokt resonerat."

Snabbt vänder jag mig om. Där står han.

"Hoppade du också?" frågar jag Döden.

Hans skratt låter hest.

"Jag hoppade inte. Jag flög, precis som du."

Oförstående ser jag på honom.

"Jag kan inte flyga."

"Nej, men jag kan."

Det klickar till. Jag föll inte. Döden flög ner från bron med mig i sina armar.

"Så jag är inte död?"

"Nej, inte du."

"Inte jag? Vad menar du?"

"Jag ville inte ta dig. Det var din mamma jag ville ta."

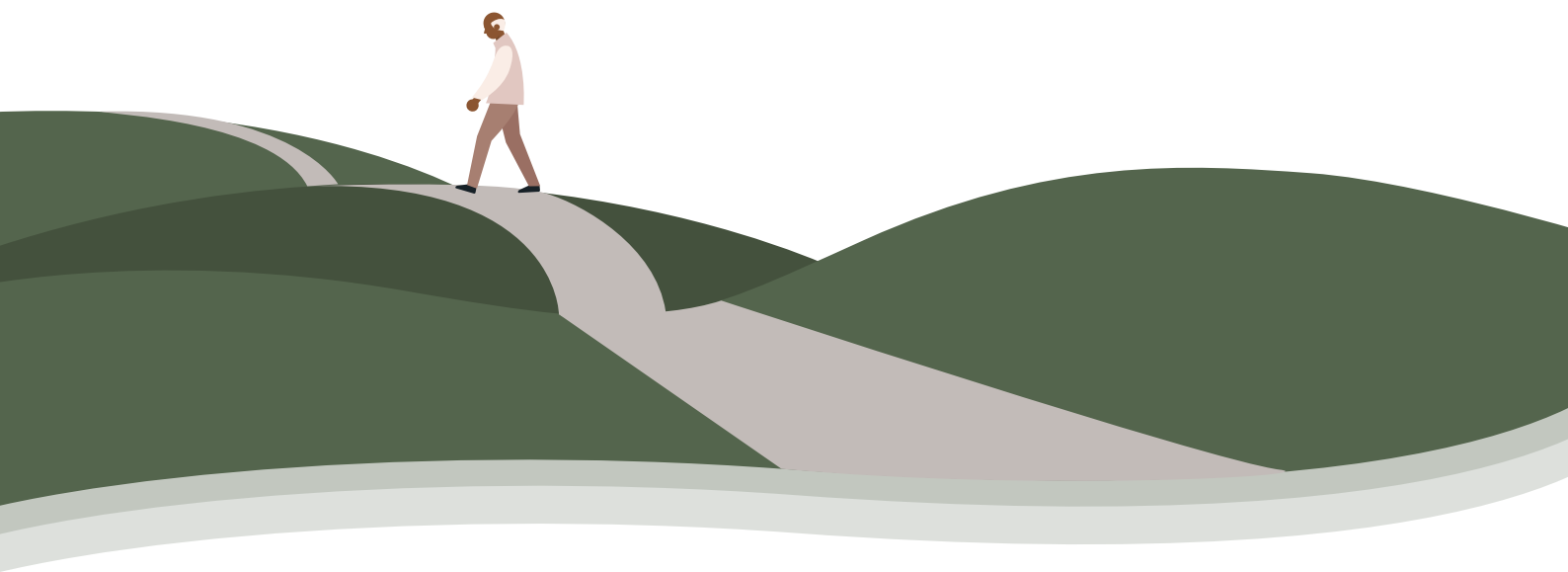
Jag tar ett steg tillbaka och snubblar nästan över något. När jag tittar ner mot marken ser jag mammas kropp ligga orörlig vid mina fötter. Det mörka håret bildar en gloria över huvudet och ögonen stirrar tomt upp i skyn.

"Hur känns det?" frågar Döden.

Den här gången vet jag vad jag svara. Jag vet precis vad jag känner.

"Det känns bra. Tack, Döden, för att du har gett mig mitt liv tillbaka."

SOFIA PELL ANDERSSON

ENDAST EN SAK KAN DU GÖRA, EN ANNAN MÄNNISKA VÄL

Man måste ge för att få ta, ensidig kärlek kommer aldrig att hålla. Är det inte så vår värld fungerar? Jag har alltid velat vara någon som hjälper men aldrig riktigt vetat var jag ska börja. Det finns så många som behöver hjälp, så många olika sätt att hjälpa dem på. Åtminstone är det vad jag har intalat mig, att jag inte vetat var jag ska börja. Jag vill och vill men jag orkar inte och i mitt rum står en fåtölj, framför mitt fönster. Det är ett stort fönster och man ser byggnaden mittemot. Jag har kartlagt alla lägenheter, jag vet vem som har tre barn och en hund, vilka som heter Stjärna i efternamn och vilken lägenhet den rytmiskt dunkande musiken kommer ifrån. Det är lättare med ett fönster emellan, för det finns inga krav att jag ska orka bakom mitt fönster.

Hela mitt liv flyttades till en ny plats och då upptäckte jag mannen. Mitt liv fick mening dagen hans krumma kropp steg ur porten, det var som att han hade åldrats tjugo år på en kväll. Axlarna slokade och ryggen var böjd av ansträngning, men han rörde sig snabbare än någon i sin omgivning. Samtidigt som han klev ut ur porten satte jag mig som hypnotiserad i min fåtölj framför fönstret. Han bodde tvärs över gatan i den lite finare byggnaden mittemot våran sjaskiga. Han rörde sig med rak rygg och målmedvetna steg men hans hållning kunde inte lura mig. Det vita håret och det fårade ansiktet

avslöjade honom. Han hade inte haft tid för att bli gammal, hans snälla ögon och målmedvetna steg vann över tiden och lät honom fortsätta som om den inte påverkade något förutom hans form. Jag visste att han hade snälla ögon, jag hade aldrig sett dem men jag visste att han hade snälla ögon.

Mannens hall var fylld av främmande skor under vintrarna. Han lät de som inte hade tak ovanför huvudet och väggar runtomkring sig låna hans, ofta under flera veckors tid. Han hjälpte de snoriga barnen i parken att bygga upp sina snögubbar när de fallit offer för tonårgängens uttråkade lovkvällar. Julafton och han tillbringade den som volontärbetare i soppköket med ett leende under skinande ögon. Nytt år och han släppte lyktor, inte fyrverkerier upp mot himmelen.

När det blev varmare ställde han ut vatten till områdets kringdrivande katter och planterade blommor i parken. Han sparade varenda pantburk han kom över och hängde ut dem i en kasse på portens dörr. Han vakade över parken och barnen som lekte där och köpte deras alltför dyra lemonad. Jag hade bott i huset snart ett år och långsamt börjat. Jag tog promenader med min lillasyster och hennes dockvagn, frågade om hennes dag. Jag lagade mat och erbjöd bärhjälp

till mina föräldrar. Mannen vattnade blommor och köpte mat i den lite dyrare lokala affären i stället för den gigantiska, billiga, nyöppnade två kvarter bort.

Löven började falla av träden och han krattade ihop dem till stora präktiga högar som barnen handlöst kastade sig in i. Han hjälpte grannarna att laga ett sönderblåst skjul och bjöd därefter hem dem på en kopp te. Hans lägenhet hade den största godisskålen på halloween och hans dörr var den enda som inte blev toapapprad. Det var något med hans sätt att röra sig, som om han var osynlig, som om han njöt av att vara i bakgrunden. Han överlevde genom att hjälpa och jag genom att iaktta honom. Jag började gå utomhus oftare, jag behövde inte längre glasets skydd för att röra mig.

Han hade en rutin, en rutin som följde årtidernas gång. Jag såg hans krumma kropp böja sig fram och försiktigt plocka upp de tunna nålar och kringströdda sprutor som kantade parken utanför husen. Pundarparken på våren, ökad över hela staden och enda tiden då barnen inte ägde den. Varje söndag klev han ut genom porten med en tygkasse, den såg hemsydd ut. Han började på samma ställe varje gång, vid den söndersparkade soptunnan i metall vid pundarparkens grindar. Började vid soptunnan och följde grusvägens konturer med fötterna tills det var slut på park. Han dedikerade varje vårsöndag till dem, de som fann tröst i substanser och inte i att prata eller iaktta.

Jag ville veta varför så jag tog mig ut, jag orkade, jag frågade runt. De flesta såg inte åt mitt håll utan hade bättre saker för sig. Det borde ha stoppat mig men jag fortsatte orka, jag ville veta hans anledning. En kvinna med sandfärgat hår hade tid, hon hade tid att svara på mina frågor och berättade. Berättade att mannens son i ett desperat försök till en topp använt en redan använd nål. Berättade att de flesta i kvarteret ser mannen och hans tygkasse som en uppmuntran till missbruk. Men det han gör är inte för att uppmuntra utan för att rädda, han byter ut gamla mot nya, säkrare. Berättade att två veckor senare hade sonens inte längre syns till bland skorna i mannens hall. Hans anledning är att inte låta det hända igen, någon vars skor har så många fler steg att ta.

Snön började falla igen och natten var mörk utanför mitt fönster. Mannen rörde sig långsammare men fortsatte göra alla de

gärningar han kunde, somliga små som att låna ut sin finhatt till barnen vars snögubbe skulle på bal. Somliga lite större som att hjälpa frukthandlaren skotta ytan framför sitt marknadsstånd fri från snöslask. Jag hjälpte äldre människor över gatan, underhöll min systers vänner med dåligt skådespeleri och gav mina pantpengar till den huttrande kvinnan utanför Ica.

Våren kom, min tredje bakom fönstret och min första med vänner bara ett telefonsamtal bort. Han gick ut mer sällan och började göra allt fler taxiresor bort. Jag såg honom försiktigt kliva ner i bilen och transporteras i väg för att några timmar senare komma tillbaka med ett trött leende på läpparna. Det var inte svårt att ta reda på vart taxin tog honom flera gånger i veckan, standardkoll på sjukhuset men lite oftare än vad standarden säger behövs.

Ut genom dörren, den andra dörren, den tredje dörren och till slut portdörren. Jag står på gatan och vill fylla hans skor. Jag ser en taxi sakta in framför huset mittemot. Snabba kliv fram till taxin och dörren öppnas, hans snälla ögon möter mina mörka och jag sträcker fram en hand med ett leende. Han tar emot den och reser sig långsamt upp. Han är kortare än mig, i mina ögon har han varit lång. När taxin åker i väg står jag kvar med min hand sluten om hans och känner all den ork han gett mig, utan att själv veta om det. Jag hjälper honom mot porten och hinner stoppa honom innan han tacksamt ska ge mig sitt hejdå. Jag tilltalar honom för första gången, med stadigare röst än vad jag hade väntat mig.

— Tack. Du förtjänar att vila, låt dig själv vila för det kommer lösa sig ändå.

Han tryckte min hand och hans snälla ögon var blanka av den oväntade kommentaren. Han såg på mig en lång stund innan han svarade:

— Du påminner mig om min son.

ETT FÖRLORAT ÄPPLE

Det unika mönstret på mitt pekfinger slår på den slitna kaffekoppen. 2/4-takt. I samma takt som de små aggressiva vattendropparna lämnar duschmunstycket och landar på kakelgolvet borta i badrummet. Den svaga, men frätande lukten av mögel som växer i höghusets fel-isolerade väggar letar sig in i mina näsborrar. Vinden slår till i det halvöppna fönstret bakom mig och fönsterbågen hoppar in och gömmer sig bakom gardinen.

Jag släpper ifrån mig en djup suck när jag tömmer lungorna på all luft, och tar en kort klunk av kaffet innan jag tvingar den stela pinnen som är min kropp att ta mig ut till hallen.

Dörren till badrummet står som väntat på glänt, men inget droppar från duschen därinne.

Inga fotspår från Lea som gått till sovrummet med fuktigt hår och nytvättade kläder finns.

Jag sticker in huvudet i köket igen för att dubbelkolla kranen vid vasken.

Avstängd.

Vinden stannar upp och lukterna tar en paus. Tystnaden intar rummet, och minnena lämnar platsen.

Inte nu igen.

Leas frånvaro sticker hål i mitt hjärta varje dag. Utan en lapp. Utan förklaring. Ingenting.

Hon lämnade inte kvar något annat än tomhet. Tomheten av två själers minnen. Tomheten av två själers önskan. Jag antar att det var det som var problemet. Våra olika önskningar.

Nu vill min hjärna spela mig spratt. Få mig att tro att det är som förr.

Jag öppnar lådan till soptunnan och drar ihop säcken. Endast ett använt papper och pappers-lådan från lunchen täcker botten.

Läderskorna vid ytterdörren är fläckfria och perfekt placerade som de ska vara. Den korta sträckan till soprummet och tillbaka gör det inte nödvändigt att låsa dörren.

Varje gång jag sätter ner vänsterfoten på ett trappsteg är jag rädd att den inte ska få plats och råka glida av. Man på glid. Föll till sin död i trapphuset. Hittades av grannarna. Jag kan se nyheterna framför mig.

Bredvid trappans slut, lite undanskynd, sitter en äldre kvinna. Hennes hår är grått som den smutsigaste väg, hennes kläder har gått igenom den taggigaste av skogar, men hennes ögon skiner fortfarande av hopp. Hopp och vänlighet.

Kvinnan lyfter sitt ansikte mot mig.

"Hej! Du råkar inte ha lite mat över?"

En snabb sänkt blick och jag kliver hastigt ut genom ytterdörren. En orkan blåser upp i huvudet.

Vem var det? Hur tog hon sig in? Kommer hon stanna? Måste jag verkligen hjälpa henne? Det är ju inte mitt fel att hon hamnat så snett i livet? Borde jag ha sagt något?

Ingen har gett mig ett leende på 684 dagar. Och ingen har så mycket som lyft ett finger för min skull på 521. Varför ska jag hjälpa en värld som inte behandlat mig med något annat än grymhet?

Jag viftar bort tankarna och fortsätter vidare ut till soprummet.

Det stinker av mänsklighetens förfall. Allt det fula vi lämnar kvar. Ruttnande jäsande högar. Berg av plast.

På vägen tillbaka ler kvinnan mot mig igen. Hon har som ett ljus inuti. Något som glittrar och får mig att tänka på vårens första blommor.

Jag stannar till en sekund men ångrar mig genast och skyndar mig vidare uppför trappan tillbaka till lägenheten.

Tystnaden sväljer mig hel när jag kliver in genom dörren in till köket. Jag sätter mig på köksstolen och blicken fastnar på en knappt märkbar reva i tapeten. Kylskåpet ropar på mig att hjälpa kvinnan. Hon behöver mat, men bakom dörren gömmer sig bara ett paket mjölk och yoghurt på den övre hyllan, ett paket smör och ost på hyllan i mitten och lite grönsaker på den nedre.

Mat jag ska ha.

Om jag ger bort det nu måste jag handla i morgon i stället för på lördag och då följer jag inte mitt schema. Det finns säkert någon annan i huset som kan hjälpa henne. Någon granne som ska på sin dagliga joggingrunda och råkar stöta på henne på vägen ut.

Men tänk om de inte gör det?

Tänk om grannen ställde in sin joggingrunda just idag?

Tänk om kvinnan inte får någon mat?

Hon frågade mig, så jag borde hjälpa henne.

Om rollerna hade varit ombytta och det hade varit jag som suttit där, hade hon hjälpt mig.

Maten i kylan räcker inte. Kvinnan behöver något ordentligt, något som håller sig utan kyla. Jag får gå och handla, det är ju trots allt lill-lördag.

Skorna står på sin vanliga plats, förväntansfulla över att få lämna lägenheten. Fötterna slinker lätt i och jag kliver ut i trapphuset. Trapporna är lekfulla och gör piruetter ner till första våningen.

Kvinnan sitter kvar på samma plats och har samma mjuka leende som innan.

"Hej!"

Ordet lämnar min mun innan jag hinner tänka och kommer som en överraskning för både henne och mig.

"Hej!"

Hennes ansikte lyser upp och jag fortsätter ut genom dörren.

Solens strålar bränner mot huden, men då och då kommer en sval vindpust som letar sig fram mellan husen.

Kassens handtag gräver sig in i min hand när jag lämnar butiken och går ut på gågatan - som att varorna inte kan vänta på att få hjälpa kvinnan.

Att hitta mat som inte behöver kylskåp eller tillaggas var mycket svårare än vad jag först trott, men till slut landade det i bröd, nötter och frukter. Förutom mat och dryck rymmer papperspåsen även våtservetter och andra saker som hon kan ha nytta av.

Det fina vädret har lockat strömmar med folk till centrum.

Skrattande ansikten som äter sin första glass för sommaren, nykära par och släktingar som har återträff fyller gatan.

Den lilla lådan som jag har varit instängd i försvinner och hjärtat bultar långsammare än vanligt. Jag möter folks blickar när jag följer vägen ner förbi restauranger och affärer. Ler. Det här är ju inte så farligt.

Ett gällt skrik skär igenom skratten någon meter bort. En lång man står med utsträckt hand mot en uteservering fylld med barnfamiljer.

Jag kan knappt tro det jag ser - en hand som håller i en pistol.

All uppmärksamhet är vänd mot mannen. Barnen sitter som förstenade på sina stolar medan föräldrar lyfter upp dem, redo att springa men rädda för att provocera.

Tiden stannar.

Ett steg.

Två steg.

Tre steg

Fyra steg.

Kroppskontakt.

Pang.

Intensiv smärta tar över alla mina sinnen. Något varmt rinner från min mage.

Fler skrik fyller gatan. Jag försöker se mig omkring. Förstå vad som händer. Men allt jag ser är blod. Mycket blod. Och den långa mannen som ligger under mig försöker ta sig loss.

"Ring 112!" skriker någon, men huvudet är så tungt att jag inte lyckas se vem.

"Det har skett en skjutning på gågatan, vi behöver en ambulans och polis så fort som möjligt."

"Han räddade oss!"

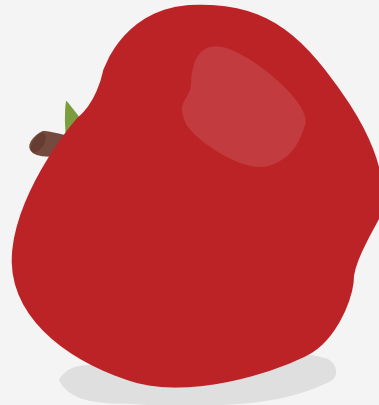
"Vem är den här hjälten?"

"Någon, snälla hjälp honom!"

"Finns det någon läkare här?"

Rösterna flyter ihop till en röra och smärtan försvinner. Ett äpple rullar ut från papperspåsen och lämnar de andra. Ögonlocken blir tyngre och går inte längre att hålla uppe. Allt börjar att smälta bort i evigheten.

Nej! Det här får inte hända. Nu kommer kvinnan under trappan aldrig få maten. Vem ska då hjälpa henne?

CHLOË ÄDLING

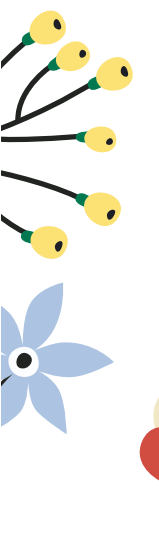

Jag inte räknade pengar
utan blomblad.
Så jag ville verkligen tacka,
för buketten du gav.

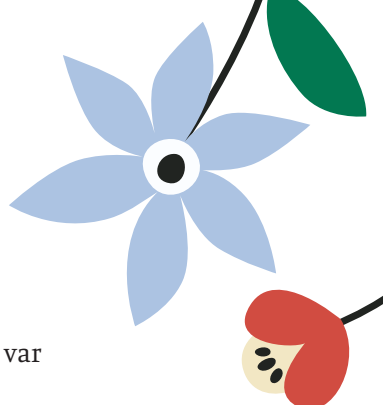
ja jag
Satt och lekte med den häromdan.
du vet,
älskar älskar inte
fast med älskar för varje blad.
det var kul fastän
jag inte hann klart.

istället blev jag distraherad av
en stor, skalbagge
längs mitt fönsterbleck
och min tinning.

Ett kryp men
Inte ett enda skrik från mig
fastän jag brukar vara rädd.
nej,
min mun skulle nog inte öppnat sig,
Ens om du hade kysst den.

säkert kom den
Tillsammans med blommorna.
Så hur kunde jag inte
Tvinga
mina ögon på den
Som din hand höll senast?

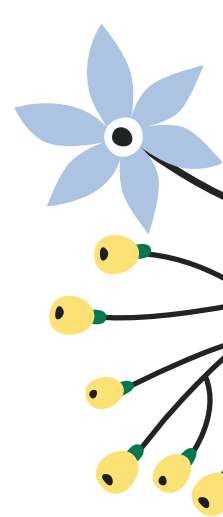
Så liten
och ändå så syntes det att hon var
äldre än jag.
inte lika störd, utan en rimlig varelse som
kände världen utanför.

Hon var en skalbagge mycket mer människa
än jag.

Och hon var vacker.

bara en tvingad blick
Blommorna
föll till marken
tills även dem blev insekter
som krypandes över mig.

du måste förstå
jag kunde inte, ville inte
fånga den i ett glas
Hon var för stor för det
det var inte jag.

visst ville jag vara som hon men ännu mer
önskade jag kunde
öppna munnen och svälja
osäkra tankar. jag önskar jag kunde
tacka dig för det du faktiskt gav
se saker som de var.
jag ville verkligen tacka
jag älskade blommorna.

ASTRID RIMM

TILLS DÖDEN SKILJER OSS ÅT

Det ligger fyra hopknölade papper på golvet intill mannen som sitter vid köksbordet. Fyra misslyckade försök att sätta ord på det som pågår i hans huvud. Lars överväger att inte skriva något alls men skjuter snabbt undan den tanken. Han måste skriva något, försöka förklara sig även om det han gjort är oförlåtligt.

En mulen eftermiddag tre veckor tidigare hade Lars och hans fru suttit vid samma bord med varsin kopp te framför sig. Det var lika tyst i huset då som nu. Det enda som hördes var ett svagt vinande i ventilationen och ett klirrande från Lars tesked. Han tog en försiktig klunk för att inte bränna sig och sedan blåste han på sin frus te och hjälpte henne att föra upp muggen till munnen. Karin smuttade lite men grimaserade när den heta vätskan landade på hennes tunga. Efter ett tag avbröt Karin tystnaden med en suck.

— Lars, jag tror inte att jag orkar längre.

— Vad nu? Vill du gå och lägga dig? Jag kan fixa iordning sängen så kan du ta en liten tupplur.

— Nej, nej, det är inte det jag menar.

Hon dröjde lite innan hon fortsatte, som om hon behövde ta sats för att få ut det hon behövde säga.

— Jag har tänkt på det här en del och jag har

bestämt mig nu. Jag orkar inte med det här livet längre.

— Vad menar du?

— Jamen, det här är ju inget värdigt liv!

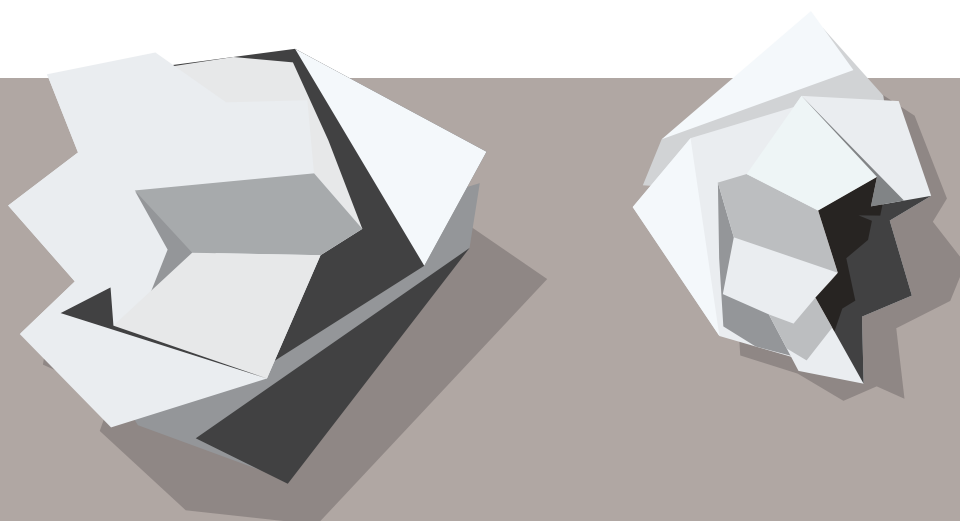
— Jag förstår inte, vad är det du vill?

Hon tvekade ännu längre den här gången och tittade upp i taket. Hon kunde inte möta sin mans blick när hon sa det:

— Lars, jag orkar inte leva längre och jag önskar jag kunde göra det själv, men det kan jag ju inte. Jag skulle behöva din hjälp.

Det blev tyst en lång stund efter det. Nu i efterhand minns Lars fortfarande inte riktigt exakt vad som sas och gjordes efter hennes bombnedslag. Men han minns att tusen tankar hade snurrat runt, runt i hans huvud och han hade inte vetat var han skulle börja. När hennes ord väl hade sjunkit in sprutade protesterna ut ur honom som om han vore en kanonkula. De haglade mot henne men hon svarade inte på något av det han sa. Hon tittade bara på med sorgsna och trötta ögon när han välte omkull sin tekopp i en av sina yviga gester.

Dagarna efter det gick långsamt och det var om möjligt ännu tystare i deras hus. Ingen av dem visste vad de skulle göra så det slutade med att

de inte gjorde någonting. Lars ville så gärna hjälpa sin fru men han visste inte hur. Karin försökte få sin man att förstå men visste inte hur.

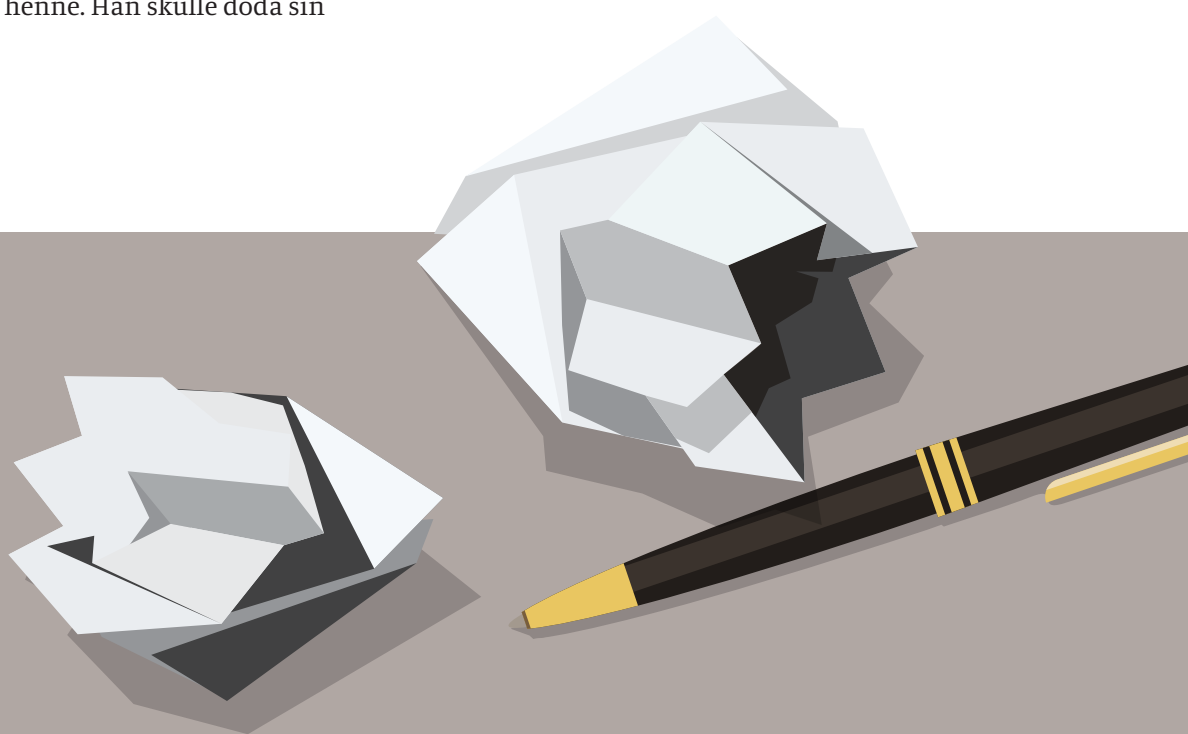
En kväll när han skulle hämta henne för att borsta tänderna hörde han hur hon snyftade från deras sovrum. Han tassade försiktigt fram till dörren och kikade in genom glipan. Stora tårar rann ner för hennes kinder och han hörde hur hon försökte kväva hulkandet men inte riktigt lyckades. Samvetet knöt sig som en kall liten boll i magen. Längre hade han hållit sig själv ansvarig för det som hade hänt Karin, även om hon hade försäkrat honom att det inte varit hans fel. Han tvivlade fortfarande. Det var ju han som hade kört, det var han som inte sett älgen i tid och nu fortsatte han att tvinga henne lida dag ut och dag in i deras mörka och tysta radhus. Var det verkligen rätt? Ville han att hon skulle leva för hennes skull eller för hans egen?

Det gick ytterligare några dagar. Och för varje dag var det som att Karin tynade bort mer och mer. Hon orkade inte följa med till parken, hon orkade knappt äta. Hennes sammanbrott i sovrummet skedde allt oftare och längre. Till slut stod inte heller Lars ut. Han kände sig som en fångvaktare där han gick och vakade över Karin. En natt när de låg i sängen utan att kunna sova bad Karin honom om hjälp igen. Den här gången kunde han inte protestera. Trots att varenda cell i kroppen skrek att det var fel fick hon honom att lova att hjälpa henne. Han skulle döda sin egen fru.

Dagen därpå beställde de starka piller från en skum sida. De kom snabbt på posten och utan att Lars hunnit förstå hur han hamnat där satt han med gift i ena handen vid köksbordet. Gift som han skulle ge sin fru. Karin log matt mot honom och det slog Lars att det var evigheter sedan han sett henne le. Hon måste ha sett hur rädd och förvirrad han var för hon försäkrade honom att detta var rätt sak att göra. Att hon äntligen skulle bli fri igen. Han gav henne fem små runda blåa piller och hon öppnade munnen. Sedan förde han upp glaset och hon tog ett par djupa klunkar. Det gick väldigt snabbt efter det. Han minns fortfarande hur hon sett ut. Med huvudet lutat mot hans axel. Hennes hår som fortfarande luktat så levande. Han hade aldrig gråtit så mycket i hela sitt liv.

Lars sluter ögonen och tar ett djupt andetag. Sedan formulerar han trevande sin första mening på pappret. Orden ser fel ut men han fortsätter. Han skriver nästan fyra sidor innan han känner sig nöjd. Han önskar att det han gjort var rätt. Men det känns så väldigt fel. Varje dag sedan hon dött har känts fel. Men som tur var fanns det kvar några piller åt honom också.

ANONYM

MEA CULPA^J LANIUS COLLURIO-3

Min pappa brukade alltid säga att skogen är naturens hjärta. Han beskrev den som en oas av magi och frihet, långt borta från vardagens stress, med kvittrande fåglar och sol som strålar in genom trädens blad och lyser upp världen i dess mjuka gröna ljus. När han sedan valsade hem vid skymningstid med gröNFLäckiga byxor och en famn full av noggrant täljda träfigurer doftade han alltid av mossa och bark. Den vädrade lukten var som inbroderad i hans kläder, likt hur doften av saltvatten nu klängde till mina egna gröNFLäckiga jeans och jackan full av fjädrar.

Jag visslade medan jag vandrade. I min vänstra hand vilade en kvist med en noggrant spetsad udd, lika lång som min arm. Från min högra hand dinglade en korg av halm innehållande den ensamma fisken jag stolt ansett vara årets bästa fångst, mestadels eftersom det var den enda fångsten jag fått. Bredvid fisken låg scoutkniven som skapat mitt vapen, med pappas namn ingraverat i dess sida med snirkliga bokstäver. Jag såg ner i min korg. Kanske kunde jag steka fisken under en öppen eld någonstans, då jag kunde slippa ta mig hem i tid för middagen. Jag såg mig omkring. De oskyldigt vajande, torra grässtråna skar min idé i bitar, som knivblad genom papper, och fick mig att rynka min panna. Men så lyfte jag min blick till landskapet bortom träden och möttes av en jordig kulle. Jag log. Jag sprang som om vinden bar mig framåt, mellan träd och över stenar. Det enda ljudet som hördes utöver fåglarnas envisa kvitter var mina snabba andetag och ekot av fotsteg, tills ett plötsligt skrik sköt genom luften, som ett kulskott genom en fönsterruta, och spräckte den lugna eftermiddagen i tusen små bitar.

Krossat solsken och bortglömda ambitioner haglade ner över mig som brinnande hett glassplitter, och jag stannade tvärt. Med detsamma var allt stilla. Meddetsamma slukade tystnaden ljudet av mina andetag. Ett ensamt moln drog in över himmelen, svart som om natten själv hade läckt genom himlavalvets blåa fasad, och la sig till ro precis framför solen där den kväde dess varma ljus. Genast var världen omkring mig kall och blå, skuggorna sträckte sig långa och vassa. Jag vände mig vacklande om och stirrade ner på marken jag nyss klivit över. En vind ven inom mina revben, virvlande i benmärgens ställe. I mitt fotavtryck låg en liten fågel.

Mina knän skrapades upp och började blöda efter att jag lät mina ben ge vika, men jag kunde knappt känna smärtan som borde funnits där. Mina sår spelade ingen roll precis bredvid fågelungens manglade bröstorg och brutna vingar. Det enda jag kände var kylan som pulserade från mitt bröst ut i fingertopparna och fick dem att sloka ofrivilligt. Korgen välte när den slog i marken. I ögonvrån kunde jag se hur min kniv gled ur dess slida och försvann bland höstlöven, och hur den nyfångade fisken for ut i den leriga jorden med en tyst duns. Mina händer kunde ha sträckt sig efter dem i ett försök att plocka ihop alla bitar av dagen jag tappat, men på något vis visste jag nog att det inte skulle spela någon roll hur länge jag än letade, hur länge jag rafsade i lövhögen eller hur noggrant jag tvättade fisken. Kniven var förlorad och fisken skulle alltid ändå bara smaka jord, och allt var mitt fel. Istället svävade mina händer skakigt i luften över fågeln, osäker på vad de borde göra. Fågeln såg upp på mig med hjälplös pepparkornsblick och pep. Jag kved, och ljuden lät inte så annorlunda. Båda var fulla av smärta, båda visste att det var mitt fel. Fågeln pep igen. Sakta plockade jag upp mitt spjut från marken, lyfte det ostadigt i luften. Jag kunde inte skona ungen, det var alldeles för sent, men jag kunde vara barmhärtig nog att bespara den en långsam

död. Det kändes inte tillräckligt. Mina fingrar kramade hårt om spjutet tills de skallrande knogarna vitnade och träflisor var djupt begravna i mina röda, dunkande fingertoppar. Mitt fel, mitt fel, mitt fel.

Ur de vassa skuggorna växte ögon som stirrade oförlåtande på spjutet där det stack upp ur marken genom hålet i fågelns bröst. De såg inte att jag gjort det jag gjorde i ömsinnetens namn. De förstod inte. De såg bara blodet på mitt spjut och dess flisor i mina händer, men bortsåg hur de skakade när de släppte sitt grepp. Det var något i mig, något alldeles för nära ytan, som inte heller förstod. Något som hade svårt att se en enda faktor av situationen som rättvis. Något som förstärkte skuggornas kalla luft och spärrade upp deras stirrande ögon. Något som fått mitt hjärta att flyga upp i halsgropen, och vägrade låta det sjunka tillbaka ner igen.

Ett hest skrik hördes från trädtopparna och väckte mig ur min tillfälliga förlamning. Den halvhjärtade sången ekade ut över tystnaden som fyrverkerier i en öde öken, och med varje olustigt läte kände jag hur mina muskler drog ihop sig tills axlarna värkte. Jag vred bort blicken från min skam och såg i stället upp mot grenarna. Som klor sträckte de sig mot den ljusa, orubbliga himmelen. En liten siluett sjöng sin kraxiga stämma från en smal gren. Sedan tystnade den, och såg på mig, direkt på mig. Fågeln vred på huvudet med en enda ryckig rörelse och spände sin blick rakt in i min; fäste den någonstans långt inom mina pupiller. Allt var stilla, tills jag gjorde misstaget att dra efter andan. Med ens fladdrade fågelns siluett till, sträckte ut vingarna brett, och dök.

Mina fötter snavade sig fram över skogens torra gräs, armar viftande genom buskar och mot låga grenar. Fågelns gälla skrik förföljde mig, hela tiden ljud ut närmare och närmare, tills jag var övertygad att jag kunde höra dess hastiga vingslag dunka mellan mina öron. Till min förvåning bar benen mig än när skogen omkring mig övergick till slätt, jag föll inte heller när det torra gräset verkade slingra sig runt mina lår. Inget kunde få mig att sakta ner. Mina fötter flög över marken. En vind drog in, salt och kylig av kustens pustar, och ven genom min fjäderdräkt som om den var inget alls. Havet närmade sig raskt med varje dundrande steg

och jag föreställde mig hur marken snart skulle försvinna under mina fötter, föreställde mig fallet, men fallet skulle aldrig komma. Inte ens markens slut kunde stoppa mig från att ta mig framåt, inte ens gravitationen. Även om benen inte bar, skulle jag fortfarande hasta mig till säkerhet. Till frihet. Mitt skelett skakade och skramlade under min hud som en motor på väg att explodera med ett hjärta dunkande i samma takt som nedräkningsklockan frenetiska pip sekunden innan avfyrning. De skakiga rörelserna förde mig framåt som på autopilot, ända fram till världens ände, men ändå inte långt nog. Marken omkring mig försvann. Det här var ögonblicket jag skulle falla, ögonblicket då maskinens delar skulle regna ner över vattnet, men jag tillät det inte. Istället stirrade jag horisonten i dess gula öga, tog sats från den sista biten av mark som fans kvar, och hoppade.

Vinden ven starkare och starkare tills det var allt jag hörde, allt jag smakade, allt jag såg. Alla mina sinnen var vind. Kall, havssalt vind. Fågelns skrik smälte ihop med vindens rusande, och om jag inte vetat bättre skulle jag trott att jag föll. Men jag visste bättre, jag visste att jag flög.

Lufttrycket var min vän och gravitationen var ett minne blott, bortglömd i mina ihåliga ben fulla av vind. Näst intill tyngdlöst seglade jag upp över ängen medan vinden visslade lovsång i mina öron, och jag sjöng med. Skogen under mig såg så liten och obetydlig ut, och jag var långt bortom dess blickar, långt bortom det unga kadavret på stigen. För en minut eller två var jag fri.

Ett välbekant skri skar genom bruset och med ens föll jag, som skjuten ur himmelen. Vindens visslande byttes ut mot min angripares skrik, eller kanske var det mina egna. Vi föll tillsammans, vi skrek tillsammans, i en störtande boll av fjädrar och klor. Mina vingar, som tidigare burit mig, fladdrade hopplöst i det förrådande lufttrycket. Den här gången föll jag på riktigt. Vi träffade marken med en smäll. Fågeln skakade mig hårt och snabbt med sin näbb begravd under mina nackfjädrar och jag tänkte på min pappa mellan skriken, på kniven som försvunnit och fisken jag förlorat. Jag var inte hungrig längre. Jag kunde knappt ens andas. Fjädrar flög när de rycktes, klor rev i min hals och kropp och hela tiden bet och slet näbben i min nacke med en blodig beslutsamhet som gjorde det tydligt för mig att den inte skulle sluta förrän det hördes ett knak. Mitt lilla hjärta fladdrade våldsamt bakom mina revben som en desperat fågel i en bur. Jag tittade upp förbi min fiendes hårdhänta klor och för första gången såg jag hennes ansikte. Hon spände sin blick i min

med ögon så fulla av hat att det sken förbi den svarta ögonbindeln och lyste upp ansiktet i vredens ljus. Jag sjöng henne en andningsberövad klagosång, som jaktens orkester snabbt överröstade med dess stråkar vassa som knivar när hon högg mot min hals.

Plötsligt var jag åter i luften, med hennes klor fortfarande hårt slutna runt mig. Med svartnande blick såg jag hur skogen närmade sig under oss. Trädkronorna vajade i vinden som om de sträckte sig efter oss, eller snarare efter mig. Barken skrapade min kropp när den slog emot grenen i vår landning, men orken att skrika av smärta hade sedan länge runnit ur mig som blod ur ett öppet sår. Fågeln släpade mig längs grenens smalnande sida, ända ut till den tunnaste kvisten, sedan saktade hon slutligen ner. Trycket på min hals hårdnade och jag lyftes åter upp i luften för en ödsligt sekund, tills jag kände något röra vid min mage. Den stickande beröringen förvandlades snabbt till ett kraftigt tryck som växte och blommade ut till en brännande smärta tvärs genom min kropp, sedan var jag hängande där på grenen. Äntligen släppte hon greppet kring min hals, men förflyttade hennes fokus till mina vingar istället och drog med all sin kraft. Jag stängde mina ögon med ett ljudlöst kvidande och försökte ignorera hur det brann där mina nerver skavs av, och hur ljudet av skinn som sakta slets itu trängde in i den mörka tystnaden.

*

När jag sakta öppnar ögonen igen är mina kinder som nålkuddar fulla av barr. Fågeln är borta, mitt ansikte ligger pressat mot marken, och blodet är varmt mot min klubbiga hud. Det finns ingen smärta, ingen sorg. Bara ett växande mörker och ett avlägset minne av ånger och nederlag, där någonstans mellan skuggornas alla lager, precis bortom räckhåll. Jag fingrar försiktigt på änden av spjutet genom min mage. Dess flisor matchar de i mina händer och dess ojämna täljning känns bekant under mina domnade fingertoppar, trots blodets tröga textur. Hur den hamnat där vet jag inte, likt mycket annat i denna stund, men jag kan inte finna energin att bry mig. Ordlösa tankar viskar om synd, om misstag, och jag hummar som om jag förstår. En gråbrun fjäder singlar sakta ner från himmelen och landar mjukt framför min näsa. Jag andas ut ett sista andetag så att fjädern, plus de från min trasiga jacka bredvid, far och när den svajande världen slutligen omfamnas av mörkrets kalla armar och tystnaden lägger sig, hälsar ett svagt kraxande från trädtopparna mig farväl.

FRIDA ERIKSSON

EN MARDRÖMSDAG

Det var en vacker morgon. En ny dag var här. En ny sommarlovsdag. Jag vaknade av att solstrålarna lyste i mitt ansikte. Det skulle bli en bra dag. Jag och morfar skulle campa ute i skogen. Vi hade planerat utflykten i över ett år nu.

Jag steg upp ur sängen och gick ut från mitt rum. Det var tyst i huset. Inget skrik från en bebis. Ingen gråt från en 5-årig lillebror. Det var konstigt. Det brukade aldrig annars vara tyst. I min stora högljudda familj fick jag sällan en lugn stund.

Försiktigt öppnade jag dörren och steg ner för trappan till nedervåningen. Jag tittade försiktigt in i köket. Det var ingen där. Jag som alltid brukade vara sist upp på morgonen. Var höll alla till?

“Var är ni?” ropade jag, men det var ingen som svarade.

Dörren var stängd till mina föräldrars sovrum. Jag öppnade den sakta. Dörren knarrade på ett otäckt sätt. Jag tände lampan och såg att rummet var stökigt, mycket stökigare än det brukade vara. Kläder låg utspridda på golvet och fönstret stod på vid gavel.

“Var är ni?” ropade jag förtvivlat.

Jag såg mammas handväska ligga slängd på sängen. Mobiltelefonen hade fallit ur. Det såg ut som om någon hade rotat igenom väskan. Mamma skulle aldrig lämna väskan sådär och aldrig lämna huset utan mobiltelefon. Något måste ha hänt, tänkte jag. Jag skulle precis plocka upp mobiltelefonen när jag hörde ett högt skrik från fönstret. Jag sprang fram till fönstret men såg ingen. Ingen alls.

Trettiofem sekunder senare hade jag öppnat ytterdörren. Jag stod i trädgården och tittade upp mot himlen. Staden var tyst. Inget vägbuller, inga människor som pratade och inga poliser som lät. Till och med grannens hundar var tysta idag. Inget var som det brukade.

Plötsligt hörde ljudet av en motor. Ljudet kom allt närmare, tills det var nästan öronbedövande. En skugga föll över mig och jag tittade förskräckt upp. Det for en helikopter över himlen. Den

flög så lågt att jag kände vinddraget när den åkte förbi. Lite längre bort släppte den något mot marken. Jag hörde en kraftig smäll och kände hur jag kastades bakåt. Jag reste mig och sprang bort från trädgården, in i nästa kvarter och vidare. Det var en bomb, men ingen vanlig sådan. Eldslågorna spred sig alltför snabbt och slukade allt i sin väg. Jag såg mitt hus försvinna i lågorna. Om jag inte genast skyndade mig härifrån skulle den ta mig också. Hettan kom närmare och närmare. Den jagade mig ut på gatan och jag sprang för mitt liv. Förbi grannarnas hundgård och vidare ut från kvarteret. Förbi syskonens dagis och skola.

Jag stannade först när jag inte orkade springa längre. Då befann jag mig mitt emot ett skyddsrum. Jag hade aldrig lagt märke till att det fanns där tidigare. Men nu såg jag skylten tydligt. Jag sprang in och satte mig och bad för mitt liv. Jag ville inte brinna upp. Jag ville leva. Jag ville campa med morfar. Men var var alla människor? Var var min familj och alla mina vänner? Varför var det tomt i staden och i skyddsrummet? Jag la mig ned på en av britsarna och grät. Tröttheten kom över mig och innan jag visste ordet av hade jag somnat.

Jag vaknade av den där rök lukten. Luften kändes tät och smutsig. När jag öppnade ögonen kunde jag knappt se någonting. Det bara sved. Jag försökte sträcka mig efter något och resa mig, och kände då hur något grep tag i mig. Jag ryckte bort handen och försökte se vad som dolde sig i röken, men förgäves. Jag var skräckslagen. På en enda morgon hade allt som jag någonsin älskat och allt som var normalt för mig försvunnit. Tårarna började rinna nedför mina kinder och det sved ännu mer i ögonen. Jag vet inte vad jag fick modet ifrån, men där och då bestämde jag mig för att överleva.

Jag torkade mina kinder och beslöt mig för att ta reda på vem som dolde sig i röken.

“Vem där?” ropade jag så att det ekade i hela skyddsrummet.

Först fick jag inget svar. Men sedan hördes ett knarrande ljud långt bort. Små steg tassade fram i det rökfyllda rummet. Stegen kom sakta

närmare. Så såg jag. Ett litet barn. Ett trött, sotigt barn med slitna kläder och en liten nalle i handen. Jag blev överlycklig. Jag reste mig upp och omfamnade barnet. Längre, längre stod vi där och kramades. Varför vet jag inte riktigt. Kanske var vi båda lättade över att inte vara ensamma i den här mardrömslika världen.

"Vad heter du", frågade jag efter en stund.

"Mårten", svarade han tyst. "Jag var och handlade med min pappa när en bomb exploderade i affären. Och nu hittar jag inte honom".

Jag fick kalla kårar. Tänk om vi var helt ensamma i världen?

Till slut vågade vi tillsammans öppna dörren till skyddsrummet. Där ute var det inte lika rökigt längre. Mårten drog mig i riktningen mot affären där bomben briserat. Han ville fortsätta leta efter sin pappa.

Raserade byggnader kantade hela vägen. Det såg ut som om staden var bombad. Men jag såg inga skadade. Inte någon fastklämd som skrek på hjälp. Inte en enda människa syntes till. Alla människor hade väl antingen flytt, eller blivit tillfångatagna av den där fienden som jag inte visste något om. Om det ens fanns någon.

Plötsligt skar ett högt pip igenom tystnaden. Det lät som en visselpipa. Sedan hörde jag en mörk röst som skrek något på ett främmande språk.

Jag förstod snabbt att det inte var säkert där vi befann oss. Jag började springa iväg med Mårten i handen medan jag tittade mig omkring. När vi kom in i en gränd pustade jag ut och sa till Mårten att vi måste vara alldeles tysta. Mårten nickade försiktigt. Det syntes att han var livrädd. Nu hade jag ett stort ansvar. Jag skulle ta hand om ett litet barn.

Plötsligt avbröts mina tankar. Jag hörde stegen närma sig. Jag vände mig snabbt om och gömde

Mårten bakom mig. Jag hade aldrig varit så rädd i hela mitt liv. Ta mig hellre, tänkte jag. Mårten måste få leva.

Tre män i stridsuniform passerade runt hörnet, där jag och Mårten befann oss. De talade på samma sätt som den där mannen jag hörde skrika förut. De verkade bli förvånade när de såg oss stå där. Jag blundade och tänkte "Skjut, skjut mig bara."

En av männen i uniform började rota i fickorna efter något. Han tog fram en pistol och riktade mot mig och i nästa ögonblick hördes en smäll.

Jag vaknade av att morfar väckte mig.

"Vakna! Vakna!" sa han.

Vi var i hans tält, ute i skogen. Morfar berättade att jag hade pratat i sömnen, om någon som hette Mårten och en man i stridsuniform. Jag kände mig lättad. Det hade bara varit en mardröm. Vi klädde på oss och packade ihop tältet. Vi skulle åka hem idag.

Vi körde ut på vägen mot staden. Det var en väldigt guppig väg och resan kändes lång. På den vanligtvis hårt trafikerade motorvägen åkte bara jag och morfar. Det var lite underligt. När vi närmade oss staden såg vi inte en enda människa. Gatorna låg öde och stilla. Morfar sa att det säkert var någon "viktig" fotbollsmatch på teve.

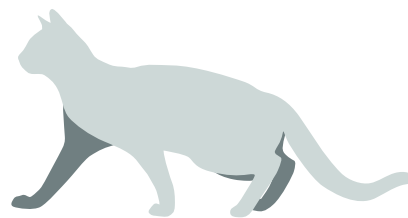
Vid mataffären bromsade morfar in. Under hela bilfärden hade han pratat om hur gott det vore med glass. Morfar steg in och jag väntade i bilen. Minuterna gick och jag undrade varför det tog så lång tid? En kuslig känsla kom över mig. Något stod inte rätt till. Jag kände det inom mig. Hur en ondska i min kropp långsamt spred sig. Framtiden skulle inte se ljus ut. Det visste jag redan då, av någon anledning.

I nästa ögonblick sprang morfar ut genom affären, utan glass men med en stirrig blick.

"Konstigt", sa han. "Det fanns inga kunder där. Inga människor alls, bara en liten pojke..."

HENNING WICKSTRÖM

PÅ BÄNKEN

Han drog fötterna nerför gatan, ett hasande ljud i glada klackars ställe, fotspår som förr var kantade av blommor i alla dess slag men som nu var utbytta mot utdragna och suddiga konturer av en sula och denna fläckade trottoaren med smuts, lera och blad fallna från torra, livlösa kvistar. Baguetten låg som en klump bly i hans hand, värmen försökte sprida sig genom honom men kylan var ogenomtränglig. Dimman han gick igenom var det bara han som såg, bara han som kände den isande fukten men när han kom ner till den nästintill tomma stranden lättade den något.

Artrosen i knäna gjorde sig påmind när han med en grymtning satt ner. Det var den första gången som han inte hade någon som var vid hans sida, hon hade alltid varit först fram till den skamfilade bänken och han hade alltid kommit flåsande i släptåg. Hon hade alltid skrattat åt honom medan hon vänligt klappat på platsen bredvid sig för honom att ta plats. Idag var det ingen som klappade, aldrig mer skulle det vara någon som klappade åt honom att ta plats och aldrig mer skulle det vara två fotspår som ledde ner till bänken.

En ensam brunspräcklig gräsand kom framsvavande på sina brandgula fotsulor. Tårar brände i hans ögon när han själv tog brödet och slängde en bit som gräsanden glupskt fångade. En ensam gräsand blev till en flock fjäderprydda varelser som skrek efter mer för allt han gav. Ett leende smög sig på men han kunde inte tillåta sig själv att le, inte när han kunde men inte hon, speciellt inte när den som inte borde kunna le är den som fortfarande lever.

Emellertid såg mannen upp, vinden sjöd i hans öron lika brusande som hennes skratt men i den starka vinden hörde han även ett tunt gnäll. Han såg ner mot sin sida, en liten hårtuss knappt större än hans hand såg upp på honom och gnällde igen.

"Nämen, vad gör du här?" frågade han tyst och förde sin hand mot den lilla spräckliga krabaten och lät den stryka över den mjuka pälsen. "Småtingar som du ska väl inte vara här ute, du kan ju blåsa iväg."

Han plockade upp kattungen och ignorerade de hungriga protesterna från fågelhopen. Han lämnade även brödet när han rest sig, en tyngd som släppte hans axlar och lämnades kvar på

den lilla bänken. Han bar kattungen tätt intill, hårt utan att vara kvävande, tryggt utan att vara överväldigande. Den jamade mot hans bröst och han klappade den över ryggraden, tilliten som den visade honom visste han var bortom vad han förtjänade, var det verkligen sant att djur var så förlåtande? Är det verkligen sant att man skulle kunna orsaka någon något så fruktansvärt men ändå kunna bli förlåten av något så oskyldigt som en liten kattunge?

Huset som han ägt sedan det att han gift sig hade fått en gråaktig ton, rabatten hade gått från en virvel av grönt, vit och rosa till en palett av brunt. Ingen bil fanns längre på uppfarten. Han svor inombords, såg framför sig slirande fartränder, hörde för sitt inre en stor smäll och ett gällt skrik. Hade hans tankar aldrig passerat hans läppar skulle hon aldrig ha satt ner sin fot mot gaspedalen. Då skulle han hört ett till par skor prassla mot gruset, istället hördes gnäll från hans famn. Så smidigt som hans klumpiga händer förmådde drog han fram sin nyckel och öppnade den knarrande dörren. En unken doft slog emot honom men hans kropp och sinne kunde inte förmå sig att släppa in kvällsluften, istället bar han med sig den lilla pälsbollen ut till köket och öppnade kylskåpet trots att han visste att allt som fanns där var en halv falukorv, en liten mellanmjölk och skrupna grönsaker. Han strök handen sig över sin glesa hjässa och tog fram falukorven som han la på köksbänken.

Medan stekoset spred sig i rummet strök katten mot hans mörkblå byxben. För första gången sedan kvinnan i polisuniform och hästsvans kom fram till dörren och knackade på så var han lugn. Dom anklagande rösterna slet inte längre i honom, det var nästan så att ett skratt ville slippa ur honom men han hejdade sig, vad skulle hon känna om mannen som lett henne i döden stod och stekte falukorv med en bortsprungen kattunge samtidigt som han fnittrade likt ett barn. Han höll sig till att humma på lättsamma melodier och med dessa glimta ut över stillheten. Under glada jamande satte mannen ner två fat med falukorv på sitt lilla ekbord sedan lyfte han upp katten och placerade den på bordet. Misstänksamt nosade den på bitarna innan den prövande satte sina små tänder i en och sedan snabbt åt tills tallriken var tom och den började nosa runt på de vissnande blommorna på bordet och sedan tog den sig upp på fönsterbrädet och fortsatte sin utforskning. Själv

hade mannen inte ätit mycket, hans ögon hade varit fästa vid den lilla krabaten framför honom och ett leende hade krupit fram utan att han märkt det.

Ända in på sen kväll var det som dag, en molnfri sommarbris flöt genom ådrorna och genom-syrade den kvava luften, det var inte längre så instängt som när han lämnat hemmet den morgonen. Luften hade blivit lättare att andas och sinnet rofyllt.

Medan han med ett skosnöre underhöll kattungen plingade det på dörren, genom det frostade glaset såg han en ung kvinna som avtecknade sig i gatlyktans sken. Det var först när han var halvvägs till hallen som han kom på vem det var, kvinnan som bodde i hörnet av gatan fast han aldrig mer än hejat på och ingen av dem visste speciellt mycket om varandras liv. Han tog ett djupt andetag och öppnade dörren.

“Förlåt att jag stör,” ursäktade sig kvinnan och drog generat handen genom sitt hår “Jag är bara ute och, ja, jag har tappat bort min katt, eller hellre så rymde den när jag hämtade posten, har du sett den, väldigt liten och vit och gråspräcklig?”

Hon såg stelt på honom, han såg tillbaks in i hennes flackande blick. Skenet av snarlik perfektion som hon burit på var gång som hon lämnat huset hade dunstat bort, kvar var en utmattad sparv som inte orkade att flyga, vars vingar hade gett upp, vars ögon inte längre vågade möta himmelen. Han log mot henne.

“En sekund bara.”

Han vände sig om och lunkade ut i vardagsrummet, den lilla kattungen hade klättrat upp på en pall med prydnader och sorgliga rester av en innan prisad orkidé. Mannen plockade upp katten och med ett sting i hjärtat gick han ut mot hallen. Han hade fått tillbaks en känsla som han förlorat ihop med barndomen, när en ny lekkamrat måste gå hem igen trots att leken var som bäst. Han borde kanske ha sagt nej vid dörren, här fanns ingen liten bortsprungen kattunge, bara han. Bara han. Men nu var det för sent, han såg redan hur kvinnans ansikte lyste upp och hur kattungen glatt sträckte på nacken för att se sin ägare bättre. En ensam låga som spridit ljust inom honom som en tändsticka i ett mörkt hörn hade slocknat och tomheten var åter där fast den skulle nog aldrig lämna honom, den skulle nog alltid vara där.

“Nämen, åh, tack så jättemycket, du har ingen aning hur mycket jag har saknat honom.”

Hennes ögon skimrade av glädjetårar när han lämnade över kattungen och den sista gången han fick hålla den var slut.

“Jag hade letat hela dagen och så skämdes jag så mycket när jag knackade på allas dörrar, hur dålig kattägare får man vara som låter honom smita när man går och hämtar posten, och jag som knappt haft honom i några veckor.”

Hon babblade på, han orkade inte höra. Med en så snäll röst som möjligt sa han att det inte var någon fara och god kväll varpå han snabbt stängde dörren. Han borde ha lämnat katten på bänken. Nu rev smärtan allt mer aggressivt, han kunde rasa samman i vilken stund som helst. Med slokande axlar hasade han in i sitt sovrum och la sig inför en djup drömlös sömn.

När han vaknade morgonen därpå kände han något litet, snett om hjärtat och med den känslan som ledsagare gick han upp och gjorde sig mycket ovant iordning för att gå ut. Han fyllde en termos med kaffe och tog en påse gammalt bröd och la den i en mindre flätad picknickkorg som han med krampaktigt grepp höll medan han med försiktiga steg gick nerför gatan. Han ville hemskt gärna gå tillbaka hem, sätta sig i sin fåtölj och vittra bort men i den stunden var det för sent, han var framme vid dörren och pressade med ett darrigt finger in ringklockan. Han hann inte ens tänka tanken på att vända sig om och retirera förrän dörren slog upp och han möttes av en brett leende kvinna med en liten katt i famnen.

“Nämen hej,” sa hon glatt.

“Hej, tänkte bara som tack för att jag fick ha honom på besök,” han nickade mot katten som nyfiket såg upp på honom och höll upp korgen med termoserna.

“Men tack vad snällt av dig.”

“Jo, om du och Achilles vill kan vi gå ner till stranden och mata fåglarna, det var där jag träffade på honom.”

Han försökte att låta så snäll som möjligt.

“Ja, jag ska bara hämta selen så kommer vi.”

EMILIA SÄTHER

NÅGON ANNAN VÄL

Min man påminde mig alltid om samma sak

"Endast en sak kan du göra, en annan
människa väl"

Han la all sin tid på att hjälpa andra

Godhjärtad, kallades han

Omtänksam

Min man gav allt åt andra

Alla som kände oss var så glada för min skull

Vilken lycka att vara med någon som honom

Jag hade sådan tur

Han var så godhjärtad

Omtänksam

Min man gav allt åt andra

Det fanns aldrig kvar något åt mig

DU SOM ALLTID VILL MIG VÄL

Uppskrapade knän

Högljudd gråt

Cykeln på marken bredvid

Du springer till mig

Blåser på skrapsår

Torkar tårar

Elaka barn

Hånande ord

Du håller om

Du ger mig trygghet

Får mig att känna mig modig

Dörrar som slår

Jag som skriker

vägrar att förstå

Jag vill inte se

Jag kan inte se

Allt du gör för mig

'Förlåt' som aldrig kan sägas tillräckligt

Men du visar ingen ilska

Du håller inget ont

Hur mycket ont jag än gjort

Du visar dig aldrig sårad

Du som är mitt lugn

Du som alltid förlåter

Låter mig förlåta

Låter mig känna mig modig

Du som alltid vill mig väl

Mamma

EMELIE LONG

URPJÄSEN

EN VÄRLD FÖR MIG SJÄLV

Jag letar efter stjärnorna, men de har fallit för länge sedan.

När vi tittar på natthimlen tittar vi egentligen in i den oändliga kosmiska tomheten och det enda som håller oss kvar på jorden är gravitationen. Om gud nu finns, varför lida? Varför släppas och sparkas och skrika och slå och dö? Varför inte le, skratta, leva?

Ett brev, ett simpelt brev, ska klara av alla de mörkaste hemligheterna. Alla de värsta uttrycken och de mest hjärtskärande

historierna. Allt du sa och allt du gjorde, att du fanns och att du drog.

Jag behöver en värld för mig själv. En värld där jag kan vara, styra och ställa utan att någon klagar. Ingen får säga att jag klär mig olämpligt, eller att jag svär för mycket. Ingen kan ta mina rättigheter, eller min självrespekt. Bara jag, endast och baraste jag.

SAGA SVANSTRÖM

KLÄNNINGAR TILL LIV

Sommaren hade börjat smeka Sverige med sin värme och sina pollenattacker. Det var synnerligen vackert den här tiden på året. Folk hade börjat ta ut sina båtar. Ungdomarna hade hemmafester var och varannan dag. Musik dunkade ut från restaurangerna, och de äldre ringde och klagade till kommunen, som vanligt.

Denna morgon stod Ulla och väntade på buss-hållplatsen, finkläd och dann. Kjolen hon bar var aningens kall för den svala vinden, men så det fick vara. Som tur var behövde hon inte vänta alltför länge. Damen steg på bussen, blippade sitt gamla busskort på läsaren. Tonårspojken som satt på pensionärernas plats reste sig så hövligt upp och erbjöd platsen, men satte sig ner igen efter att Ulla hade gått förbi honom ända till bussens bakersta plats. Solen sken genom det kladdiga fönstret, värmdes hennes fräkniga och lätt rynkiga kind. I hennes knä låg presenterna hopvikta ordentligt i en liten kasse. Hela morgonen hade hon hängt över köksbordet med strykjärnet och sett till så att plaggen inte hade en enda skrynkla på sig. Hennes dotterdotter skulle inte gå runt med skrynkliga kläder, inte!

Kvällen innan hade ägnats åt att ta fram den gamla kokboken från ungdomens år, och efter det hade hon lagt alldeles för mycket tid på att försöka hitta alla köksredskap. Efter lite tur och vana hade Ulla lyckats slänga ihop en anständig, rosa tårta, med blommor i sockerpasta och glittrigt strössel på.

"Man hade det fortfarande i sig, tydligen!" Ulla hade inte bakat på säkert tio år, sedan hon gick i pension. När man har tillbringat hela livet med att vispa och knåda och dekorera och grädda så tappar man lusten efter ett tag. Men den här gången var det sannerligen värt det. Mormors tös skulle få sig en ordentlig tårta.

Nu var hon nästan framme vid rätt adress. Nervositeten byggdes upp. Men varför är jag nervös? Det är ju inte en annan person som jag ska möta. Jag har ju känt hono- henne i hela mitt liv.

Till slut var hon där. Ringklockan ekade inne i huset, följt av Hugos gälla skall. Dörren öppnades sakta.

"Mormor?"

Ulla stod där så fint med kassar i hand.

"Nämen", log mormorn, "vad trevligt att äntligen få möta min dotterdotter."

Det tog inte en lång stund innan Liv drog sin lilla rosaklädda mormor till sig, la armarna runt henne.

"Oj!" skrattade hon till, "kan vi ta kramen här inne? Jag har med mig lite småsaker till dig, min älskling."

Liv hängde upp mormors rock och hatt, och följde sedan efter henne in i vardagsrummet. Tårtan hade redan åkt in i kylen. Ulla placerade Liv så fint på soffan, där hon fick sitta och titta på när Ulla drog upp klänning efter klänning ur kassarna hon hade släpat med sig dit.

"Den här passar fint på våren! Den är tillräckligt varm för att bära i april, maj, sådär. Och den här kan användas om du ska på dejt med en trevlig prick och du vill se fin ut!"

Liv såg på. Hon visste knappt vad hon skulle säga, och även om hon skulle ha saker att säga så hann hon ändå inte. Den väldigt entusiastiska mormodern slutade knappt prata för andningspauser.

"Till sist har vi denna", Ulla drog upp en gul klänning med vita prickar och volanger längs med axlarna, "den här klänningen förstår du, kära Liv, är den som jag bar kvällen då jag mötte din morfar. Om han hade varit här idag vet jag att han också skulle vara väldigt stolt över dig. Precis som jag är."

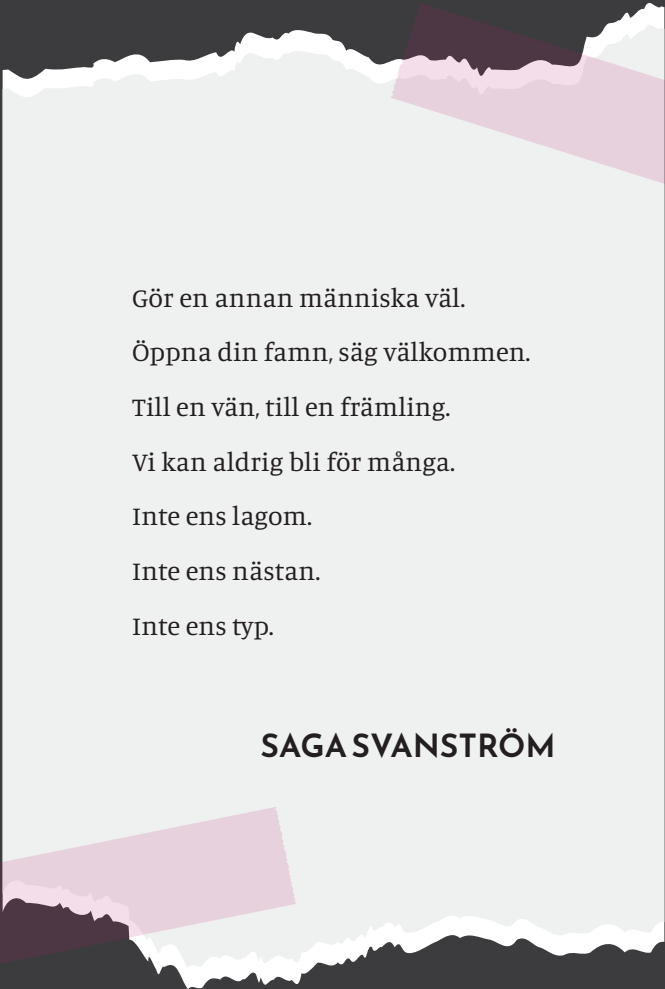
Tårarna sved på Livs kinder när hon kramade Ulla hårt.

"Tack mormor."

Ulla tog sin lilla ficknäsduk och torkade tårarna från Livs ansikte. Hon var väldigt glad över att ha fått en dotterdotter. Mormor skulle alltid finnas där och torka Livs tårar, när hon än behövde det. Mamma var inte lika bra på det som mormor. Det var mormor som Liv hade flytt hemifrån till när hon var tio. Det var mormor som var tryggheten. Det var mormor som förstod att Liv var Liv, och inte David. Hon hade alltid vetat. Alltid förstått.

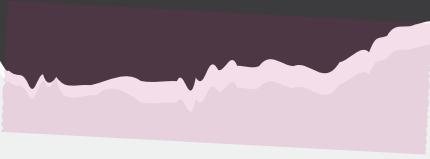
FILIPPA PIHL

Gör en annan människa väl.
Öppna din famn, säg välkommen.
Till en vän, till en främling.
Vi kan aldrig bli för många.
Inte ens lagom.
Inte ens nästan.
Inte ens typ.

SAGA SVANSTRÖM

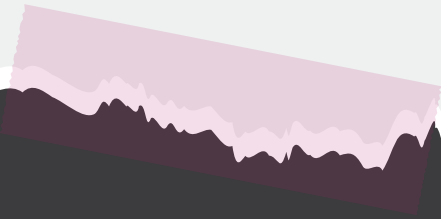

Är det någon som
Vet vad det där
barnet
Gör här?

Det tvingas i
Glas efter glas och
Alla kan skymta dess
mjölkmustasch
Fastän det omöjligt kan vara det som bjuds?

för kort för barstolarna -
Och blek.
Spökvatten.
Dinglar, springer med benen i luften.
för kort, för att svälja krig.

ASTRID RIMM

EJ SOM DIN

Världen är ej som din
Det är svårt att passa in
Du kommer aldrig bli som oss
Du är en utomjording förstås

Här behöver du inte leta mat
Åk till ICA och va lite lat
Här får du knappt som du vill
Så onödigt att göra sig till

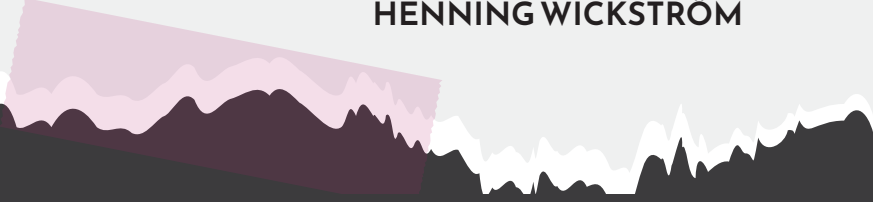
Demokrati är "såklart"
Det är val, det vet du snart
Vi lever med och utan naturen
Gran och tall och alla djuren

Har du nånsin hört om
pengar?
Köp mat, kläder och sängar
Ditt liv är aldrig fritt
Aldrig tid att göra sitt

Ej tid och sitta med ditt mete
Du har väl ett arbete?
Du ska sedan betala skatt
Jobba hela da'n och bli matt

När du kommer hem i natt
Kolla teve, ha det slappt
Sov en stund och sen så vakna
Dagen börjar, du är tillbaka

HENNING WICKSTRÖM

Kan vi bli för många som vet vad frihet är?

Kan vi bli för många som vet hur trygghet känns?

Kan vi bli för många som fått fatta egna beslut?

Kan vi bli för många som fått känna smaken av
varm mat?

Kan vi bli för många som har råd att leva friskt
och länge?

Kan vi bli för många som har råd leva alls?

FRIDA ERIKSSON

– en antologi med texter från deltagare i Unga skrivare 2022

ISBN 978-91-984597-5-3

För mer information om Unga skrivare,
kontakta Biblioteksutveckling Region Uppsala

Telefon: 018-617 37 85

E-post: regionbiblioteket@regionuppsala.se

Eller

Region Uppsala folkhögskola/Wik

Telefon: 018 611 66 50,

E-post: rufhsk.wik@regionuppsala.se

